TENDINȚE REPERABILE ÎN TEXTELE UNOR MELODII ROMÂNEŞTI DIN EPOCA POSTCOMUNISTĂ

MELANIA ROIBU
Universitatea din Bucureşti

1. Precizări introductive

O piesă muzicală reprezintă un construct semiotic complex, care presupune funcționarea sincretică a unei componente lingvistice (textul) şi cel puțin a unei componente nonlingvistice: audio (muzica) şi / sau video (clipul). Componenta audio o influențează pe cea lingvistică[1], prin impunerea anumitor trăsături prozodice (ritm, accent, intonație, măsura versului), aceasta din urmă influențând-o, la rândul ei, pe cea video (acolo unde există), prin anumite reprezentări iconice asociate textului.

După 1989, democratizarea societății a determinat şi o democratizare a limbajului, demersul de vulgarizare degenerând adesea în vulgaritate. Printre explicații s-ar putea invoca: reacția la cenzura din epoca anterioară, o anticalofilie de cele mai multe ori neconştientizată, adresabilitatea precisă (publicul-țintă este selectat pe baza unor criterii demografice: vârstă, sex, interese care corespund unui anumit nivel socio-cultural) şi, în strânsă legătură cu aceasta din urmă, reprezentativitatea (ideea de a vorbi, deci de a transmite un mesaj, în numele unui grup). În mod excepțional, vulgaritatea exprimării este subsumată unor intenții metalingvistice, textierul asumându-şi rolul de „profesor" care lansează o tactică nouă, informală, de a preda limba română, învățându-i pe ceilalți cum să evite clişeele lingvistice, cum să utilizeze cratima şi, uneori, cum să înjure corect[2]...

Trebuie precizat că în lucrarea de față nu am inclus melodii pe versurile unor poeți (mai mult sau mai puțin) consacrați, ci am apelat la un corpus alcătuit exclusiv din contribuții ale unor textieri[3], care au asigurat suportul lingvistic al unor piese aparținând unor curente diferite: hip-hop, pop sau folk.

2. Analiza corpusului

Textele supuse analizei au condus la identificarea unor tendințe recurente, care pot fi grupate în funcție de nivelul la care se manifestă.[4] Pentru aceasta, am avut în vedere nivelul

[1] Dat fiind că, de obicei, întâi este compusă muzica, apoi textul.

[2] A se vedea, în acest sens, textul trupei Taxi – *Ca şi*, respectiv textul celor de la Krem feat. Sector 7– *Mă-ta are cratimă*.

[3] Acesta este un substantiv derivat de la *text*, ceea ce înseamnă că respectiva creație lingvistică ar trebui să respecte standardele textualității.

[4] Pentru care am preluat, în mare, schema propusă în Irimia (1986).

BDD-V1153 © 2014 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

fonetic (care interferează uneori cu cel grafic sau cu cel prozodic), nivelul lexico-semantic, nivelul gramatical (morfosintactic) şi cel (pragma)stilistic, prezentate, în această ordine, în cele ce urmează.

2.1. ***Nivelul fonetic*** se caracterizează printr-o serie de forme corupte fonetic, voluntar, deci utilizate cu intenții ironice (ex.1a şi b) şi prin prezența unor structuri onomatopeice, menite să evoce anumite împrejurări (clopoțeii de la sanie şi apropierea sărbătorilor de iarnă), (în ex. 2), sau doar să umple golul de conținut (ex. 3):

(1) a. *Apropo, pentru* ***bagabonții*** *care se respectă* […]. (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*)
b. *Bate-n tastatură până rămâi fără* ***deşte***. (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*)

(2) ***Ding, ding, ding, ding, ding, ding,****/Ninge aşa frumos afară* […]. (Ada Milea: *Colind horror*)

(3) ***Mai-ia-hii / Mai-ia-huu / Mai-ia-ha / Mai-ia-haha*** (X 4) (O-ZONE: *Dragostea din tei*).

Destul de frecvent, se remarcă introducerea unor elemente străine care perturbă grav sistemul limbii-țintă. Consecințele cele mai spectaculoase ale acestui fenomen sunt, din punctul de vedere al semnificantului, amestecul de fonetisme şi, din punctul de vedere al semnificatului, opacizarea discursului pentru utilizatorul lui L1. Dat fiind că, în majoritatea cazurilor, sunt transplantate cuvinte / expresii preluate din engleză, se vorbeşte, în aceste cazuri, despre romgleză:

(4) *Dă un* ***share*** *pe la prieteni ca să ne mai faci un* ***view*** (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*).

Merită amintită, la acelaşi nivel, exploatarea unor jocuri de cuvinte bazate pe asonanță. În exemplul (5a), asonanța este însoțită de o modificare a accentului în pronunțarea pronumelui negativ, accentul trecând de pe prima pe a doua silabă, din necesități impuse de ritm. În (5b) apare un dublu joc de cuvinte. Primul se stabileşte între *sofisticată* şi structura *o fi stricată*, în vreme ce al doilea se stabileşte între acelaşi adjectiv (*sofisticată*) şi titlul piesei (*Sophie*). În prima situație, jocul antrenează adjectivul *sofisticată* şi verbul copulativ cu valoare de prezumtiv, urmat de nume predicativ realizat adjectival şi utilizat metaforic (*o fi stricată*), iar în cea de-a doua, adjectivul *sofisticată* funcționează ca un fel de cuvânt-valiză, conținând în structura sa titlul (*Sophie*), pronunțat *à la française*:

(5) a. *Fără dragoste am fi* ***nimeni / amfibieni /*** *şi* ***ambii avem /*** *inimi care bat în acelaşi BPM*. (Connect-R: *Dă-te-n dragostea mea*)
b. *E* ***sofisticată****, mă, /* ***O fi stricată,*** *mă* […] (Maximilian feat. MefX: *Sophie*).

Interferența cu nivelul grafic se manifestă prin ortografierea pseudo-fonetică (6a), în cazuri extreme ajungându-se la un amestec semiotic (cifre + litere), ca în (6b):

(6) a. ***Ma girl***[1], *eu cred că de-asta m-am născut*. (Taxi: *No Smoking*)
b. *Când* ***Shoby4u*** *din Feteşti m-a înjurat*. (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*).

[1] *My girl.*

BDD-V1153 © 2014 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

Tot aici se poate încadra şi utilizarea majusculei, pentru a marca emfaza. În exemplul următor avem de a face cu o formă de intertextualitate (parodie bazată pe adăugare lexicală simplă), din textul inițial, care aparține celor de la BUG Mafia, lipsind prepoziția-morfem *pe*. Totuși, cu precauțiile de rigoare, avansăm ipoteza unei omisiuni voluntare a lui *pe* în textul inițial, posibil dublu motivată: pe de o parte, din necesități prozodice (păstrarea măsurii versurilor) şi, pe de altă parte, din dorința de autenticitate, deci de redare exactă a vorbirii „personajelor" (interpreți şi public, deopotrivă), care apelează la o sintaxă populară, simpl(ificat)ă, cu discontinuități (inclusiv de tip anacolutic, ca aici), elipse sau redundanțe (Zafiu 2001: 230):

(7) *Nu e nimic pe lumea asta la fel / Ca viața* ***PE CARE*** *o am în cartier* (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*).

Nivelul prozodic îl influențează pe cel fonetic prin eliminarea unor sunete / cuvinte întregi, fie pentru a păstra măsura versului (vezi şi exemplul discutat anterior), fie pentru a sugera un anumit ritm[1], fie, pur şi simplu, din comoditate (legea minimului efort: efort minim, eficiență maximă):

(8) *N-am încotro****, tre'*** *să te iubesc!* (Taxi: *Eşti iubibilă*).

2.2. ***Nivelul lexico-semantic*** se remarcă printr-un vocabular sărac, bazat pe repetitivitate, ceea ce duce la clişeizare şi la apariția locurilor comune[2], rezultate din exploatarea unor câmpuri semantice privilegiate: iubirea, banii, femeile, care vor doar să se distreze, şi bărbații, care iubesc sincer şi suferă din dragoste. Unele texte transmit mesaje misogine (9a şi b), altele transmit mesaje rasiste (10):

(9) a. *E sofisticată, mă, / O fi stricată, mă.../ Nu ai bani, zice „Lasă-mă!" / Tipa asta-i o pagubă.* (Maximilian feat. MefX: *Sophie*)
b. *Iubito, eu te ador doar când taci.* (Taxi: *Eşti iubibilă*)

(10) *Într-o competiție online dacă vrei, / Propun să-nlocuim în DEX „****copii"*** *cu „****puradei****"* (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*).

Ca o consecință directă a sărăciei vocabularului, apare polisemia, asociată uneori cu antanaclaza: la Connect-R, de pildă, verbul *a da*[3] este folosit de patru ori în aceeaşi secvență, actualizând, de fiecare dată, alt sens: prima ocurență corespunde unei bulversări a conotațiilor (o urare transmisă printr-o formulă specifică blestemelor, cu forma inversă a condiționalului); a doua ocurență trebuie interpretată prin prisma unei expresii verbale populare (*a da pe la cineva* „a trece pe la cineva; a face o scurtă vizită"), a treia corespunde sensului de bază[4], în vreme ce ultima ocurență poate fi echivalată cu verbul *a înapoia*:

(11) ***Dar-ar dragostea-n voi****! /* ***Dacă dă pe la voi, dați şi pe la noi****,/C-o punem în foi,/ O-mpărțim la doi,/Mai rămâne un pic* ***să dăm şi-napoi*** (Connect-R: *Dă-te-n dragostea mea*).

[1] Vezi *supra*, p. 2, exemplul (5a).
[2] În aceste situații, uzul se transformă în ab(-)uz.
[3] De altfel, Zafiu (2001: 232) remarcă poziția foarte puternică deținută de verbul *a da* în frazeologia actuală.
[4] Formularea este ambiguă, permițând două interpretări: „treceți şi pe la noi", respectiv, „dați-ne şi nouă", cu dativul realizat analitic, ca în limbajele orale (v. şi Nedelcu 2012: 83-84).

BDD-V1153 © 2014 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

Aceeaşi figură retorică (antanaclaza) apare şi în exemplele următoare, prin exploatarea valenţelor semantice şi combinatorii ale unor cuvinte / expresii utilizate în acelaşi context. Alunecarea de la sensul primar la cel secundar se realizează, în primul caz, prin înlocuirea trăsăturii semantice [–Animat], a Obiectului prepoziţional, cu trăsătura [+Animat], iar în cel de-al doilea, prin pierderea autonomiei lui *cântec*, devenit parte (neanalizabilă) a locuţiunii adjectivale *cu cântec* („ciudat, dubios"). Sensurile rezultate ridică, deci, problema diferenţierii dintre lectura literală şi cea literară (12a,b) şi pot da naştere unor metafore filate, cu păstrarea voluntară a ambiguităţii (*fumat, viciu, dependenţă, înlocuitor, a pufăi, a trage-n piept*), ca în ex. 13:

(12) a. *Ai vrut* ***să te laşi de fumat*** *şi* ***te-ai lăsat de mine***. (Taxi: *No Smoking*)
b. *Şi acum,* ***cântecul,*** *pentru că este o* ***poveste cu cântec***. (Taxi: *Ca şi*)

(13) *Mă tot gândesc dac-atunci când ai fost cu mine /* ***M-ai pufăit*** *sau* ***m-ai tras în piept*** (Taxi: *No Smoking*).

O problemă asemănătoare este prezentă şi în cazul colocaţiilor care, pe lângă deplasările de tip metaforic (14a), pot conţine şi elemente transplantate din alte categorii de limbaje (14b,c). În exemplul (14a), metaforizarea este determinată de combinarea verbului *a arde* cu pronumele cu valoare neutră *o*, specific variantei familiar-argotice a limbii. Cu privire la originea acestui *o* neutru, s-a avansat ipoteza conform căreia el ar înlocui un substantiv dintr-o locuţiune sau expresie (Zafiu 2001: 236), explicaţie care s-ar justifica în cazul de faţă, dacă avem în vedere o locuţiune argotică de tipul *a arde gazul*, care ar putea fi glosată prin „a(-şi) pierde vremea". În exemplele de sub b) şi c), sunt inserate structuri preluate din limbajul cinematografic, respectiv, sportiv, care capătă statut metaforic tocmai prin distanţa stilistică la care se situează faţă de restul enunţului:

(14) a. *Tu şi proştii care-****o ard*** *în juru' ei...* (Maximilian feat. MefX: *Sophie*)
b. *Ce-i? Credeai că tu eşti singuru'?! / Nu te-ai gândit la asta,* ***ţi-a rupt filmu'***. (Maximilian feat. MefX: *Sophie*)
c. *Bre, n-auzi că* ***joacă-n altă ligă****?* (Maximilian feat. MefX: *Sophie*).

Şi în alte situaţii (cum ar fi, de exemplu, în titlul celor de la Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*), ambiguitatea este creată şi menţinută deliberat. Efectul comic rezultă dintr-o ambiguizare voluntară a două niveluri ale limbajului – limbajul primar şi metalimbajul – câtă vreme cratima nu se poate referi la substantivul referenţial *mamă*, redus prin haplologie la *mă*, ca urmare a combinării cu adjectivul posesiv *ta (mamă-ta → mă-ta*), ci la structura lingvistică *mă-ta*, utilizată metalingvistic (ca element autonim)[1].

Remarcăm, de asemenea, desemantizarea unor cuvinte tabu, cum se întâmplă în cazul melodiei lui Connect-R. Titlul melodiei (*Dă-te-n dragostea mea*) ilustrează un caz de intertextualitate – parodie bazată pe substituţie lexicală simplă, asociată cu introducerea unui element-surpriză: cuvântul-tabu este înlocuit, iar mesajul global trebuie interpretat în cheie pozitivă.

Tot la nivel lexico-semantic, se observă prezenţa unor efemeride lexicale, create prin derivare sufixală, cu acelaşi element formativ, sufixul cu sens pasiv *–bil*, în forma de feminin, singular:

[1] Pentru problematica metalimbajului, vezi şi Roibu (2008).

BDD-V1153 © 2014 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

(15) *Eşti iubi**bilă**, mângâi**bilă**, alinta**bilă**, giugiuli**bilă**, răsfăţa**bilă*** (Taxi: *Eşti iubibilă*),

precum şi a unei anumite impurităţi, manifestată prin amestecul de registre, atât pe axa diacronică, în cazul exemplelor de sub (16), cu opoziţia dintre arhaic[1] (*haiduc, pocale*) şi neologic (*rebuturi*), cât şi pe cea sincronică (17), prin intruziunea unor elemente ale oralităţii (termeni ai limbajului familiar):

(16) a. *Alo? Salut! Sunt eu, un **haiduc***. (O-ZONE: *Dragostea din tei*)
b. *Iar părinţii se îmbată, / Sorb cu zgomot din **pocale***. (Ada Milea: *Colind horror*)
c. *Copilaşii unsuroşi / Se strecoară-n aşternuturi / Şi cu poftă de sub unghii / Clănţănesc şi-nghit **rebuturi***. (Ada Milea: *Colind horror*)

(17) *Ştii că te voi **înjura*** (Connect-R: *Dă-te-n dragostea mea*).

În opinia Valeriei Guţu Romalo, această „goană după termenul rar sau frapant", în speţă, după arhaisme şi termeni argotici, se justifică printr-o reacţie faţă de abundenţa neologismelor şi a termenilor tehnici, rezultatul fiind, însă, acelaşi ca şi în cazul excesului de neologisme sau de termeni rari: stridenţa şi un anumit grad de artificialitate (Guţu Romalo 2000: 231). Aceeaşi autoare consideră că o formulare izbitoare presupune un fond deosebit, altfel, transmiterea într-o formă inedită a unor banalităţi nu poate conduce decât la o exprimare forţată, disproporţia dintre conţinut şi formă fiind întotdeauna supărătoare (Guţu Romalo 2000: 232).

2.3. ***Nivelul gramatical*** al textelor analizate se caracterizează prin utilizarea unor apelative specifice adresării directe, populare (*mă, bre*), prin exploatarea opoziţiilor de diateză (*Nu vrea să se bage* „să se implice") şi prin „slăbirea negaţiei"[2], tendinţă criticată în versurile următoare:

(18) *Tu n-ai decât să faci cum vrei, / Dar te rog,* ***nu folosi „decât" în loc de „doar"*** (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*).

Se remarcă, de asemenea, exploatarea diverselor valenţe sintactice ale unor verbe, aşa cum rezultă din compararea structurii cauzative *te-am făcut* (*să te laşi de fumat*) cu expresia argotică *ea te-a făcut* („te-a păcălit"), unde valoarea cauzativă nu mai este actualizată:

(19) Mă *gândesc că **te-am făcut (bă, ea te-a făcut!) / Mă gândesc că **te-am făcut să te laşi de fumat*** (Taxi: *No Smoking*).

[1] În cazul de faţă, substantivele *haiduc* şi *pocale* sunt dublu marcate, fiind deopotrivă arhaice şi populare.

[2] Tendinţă reperabilă şi în franceză, unde sensul negativ este susţinut fie de particula *pas*, fie de semiadverbul *plus*. În româna actuală, utilizarea semiadverbului *decât* s-a extins şi la contexte afirmative, pe baza unei sinonimii cu *doar* sau *numai*, cu care intră, însă, într-un raport de distribuţie complementară (Brâncuş, Saramandu (1998: 216), Dinică (2005: 587)). La polul opus, engleza americană evidenţiază un fenomen de „întărire a negaţiei", printr-un cumul de mărci gramaticale (dubla negaţie, ca în: *I don't want nobody*). Totuşi, trebuie subliniat că această tendinţă apare în variantele non-literare ale englezei americane, norma literară impunând negaţia simplă (*I don't want anybody*). În română, în schimb, norma literară impune dubla negaţie, *decât* asociindu-se cu verbul la forma negativă (*Nu am decât doi prieteni*), în vreme ce variantele non-literare preferă negaţia simplă (implicită), susţinută doar de semiadverbul *decât*, verbul rămânând la forma afirmativă (*Am decât doi prieteni*).

BDD-V1153 © 2014 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

Din aceeaşi perspectivă ludic-ironică trebuie interpretate şi unele structuri anacolutice (20), care apar ca figuri sintactice, având în vedere că sunt utilizate conştient şi subsumate unor intenţii stilistice (de ironizare), precum şi enunţurile care conţin informaţie tautologică (21), unde repetiţia (parţială[1]) a conţinutului diferă de repetiţiile propriu-zise, care nu mai contribuie la realizarea coeziunii, ci au doar rolul de a umple un vid de conţinut (22):

(20) *Sunt convins, dacă n-ar fi dat Pruteanu ortul popii / Azi mi-ar scoate **ochii ce priveşte** copil cop copy-paste*. (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*)
(21) ***Te iubesc** pentru că eşti **iubibilă***. (Taxi: *Eşti iubibilă*)
(22) *Vrei să pleci, dar nu mă, nu mă iei, nu mă, nu mă iei, nu mă, nu mă, nu mă iei*... (O-ZONE: *Dragostea din tei*).

Semnalăm, de asemenea, prezenţa unor probleme de topică[2], unele dintre ele având reflexe în planul coerenţei (dificultăţi în stabilirea referentului şi a agentivităţii) şi al coeziunii (prin parataxă se opacizează graniţa dintre subiect şi obiect direct):

(23) *C-aşa e inima mea:* / ***Vrea inima ta, inima mea***, / *Aşa e inima*... (Connect-R: *Dă-te-n dragostea mea*).

2.4. ***Nivelul (pragma)stilistic*** se remarcă printr-o anticalofilie de cele mai multe ori neconştientizată, exceptând, probabil, textele Adei Milea, unde poezia pare să fi coborât în stradă sau... în farfurie (!):

(24) *Moş Crăciun cu un sac de daruri / Trecea-ngândurat pe-afară, / O familie de sărmani / L-a răpit şi îl prepară, / Iar acum cu bucurie / Vă anunţ: lumea-i mai bună, / **Suntem toţi în farfurie**! / Ding, ding, ding, ding, / Poftă bună!* (Ada Milea: *Colind horror*).

Nu este exclusă, totuşi, apariţia unor figuri retorice, de tipul metaforei (inclusiv argotice), al antanaclazei, ironiei etc. În legătură cu acest din urmă aspect, semnalăm şi exploatarea implicaturilor (25a), inclusiv de tip metonimic, din categoria cauză pentru efect (25b):

(25) a. *La o lună – sau cam aşa ceva – după ce-ai plecat / M-ai sunat, m-ai întrebat: „Ce s-a mai întâmplat?” / Eu am zis: „Nimic deosebit. La tine?” / „**La mine tot aşa, nimic deosebit: m-am măritat**. / **Da’ nu de asta te-am sunat; te-am sunat să-ţi spun că / M-am lăsat de fumat**”.* (Taxi: *No Smoking*)
b. *Trec nopţi, una după una, / Tot nu vrea să se bage, / Pentru că **n-am lozu**’ / **Suficient cât să-i menţină bronzu’***... (Maximilian feat. MefX: *Sophie*).

De asemenea, unele texte din corpusul analizat utilizează diverse forme ale intertextualităţii, începând cu citatul (26a), continuând cu parodia (bazată pe substituţie lexicală simplă (Connect-R: *Dă-te-n **dragostea** mea*) şi, mai ales, cu pastişa (26b, c, d). La

[1] Adjectivul *iubibilă* are ca rădăcină verbul *a iubi*, la care se adaugă sufixul cu sens pasiv *-bil*. Ca atare, nu numai că nu avem de a face cu o greşeală, ci dimpotrivă, structura pusă în discuţie poate fi interpretată ca o figură etimologică, de tipul parigmenonului (DSL, *s.v. figură (~ etimologică*).
[2] Vezi Nedelcu (2012: 160-165).

BDD-V1153 © 2014 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

Ada Milea apare o pastişă a unui colind, eticheta metalingvistică din titlu –„colind horror" – anticipând conţinutul textului; la Krem feat. Sector 7 este prezent un mixaj între discursul lingvistic şi cel matematic (26b), în vreme ce grupul Taxi propune o pastişă a formulei basmului (26c) sau a discursului oficial (26d):

(26) a. ***„A fi sau a nu fi?"*** **/** *Credeam că aceasta-i întrebarea.* (Taxi: *Eşti iubibilă*)
b. *Deşi e antipatică, / Apelăm la matematică: / Minusul de-acolo e cratimă-n gramatică.* (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*)
c. ***Dragii moşului, veţi asculta acum povestea lui „ca şi". A fost odată ca şi niciodată, o ţară populată de păsări***... (Taxi: *Ca şi*)
d. *Bine v-am găsit la o nouă întrunire a Asociaţiei Căsătoriţilor Anonimi. Avem în mijlocul nostru în premieră câţiva observatori… şi un câine! Studiile arată că persoanele sexy au, culmea!, cele mai mari probleme în cuplu. Aşa încât propun să ia cuvântul cel mai sexy dintre noi* (Taxi: *Eşti iubibilă*).

Mai noi sunt preocupările lingvistice şi chiar metalingvistice pe care le identificăm în câteva texte din corpusul analizat. Este vorba despre textul celor de la Krem feat. Sector 7 (*Mă-ta are cratimă*) şi despre unul dintre textele grupului Taxi (*Ca şi*). Textele menţionate pun în discuţie câteva greşeli recurente (situate la diferite paliere lingvistice), precum şi problema hipercorectitudinii, mai precis a evitării cacofoniei prin introducerea unor structuri parazitare, care pot conduce la extinderea acestor utilizări chiar şi acolo unde nu este cazul, degenerând, astfel, în clişee lingvistice:

(27) a. *«Dvs, **ca canar**, ce părere aveţi despre situaţia din ţară»? Canarul, sesizând cacofonia, răspunse: «Eu, **ca şi canar**, cred că nu e bună».* (Taxi*: Ca şi*)
b. *A fost odată **ca şi niciodată,** o ţară populată de păsări* (*Taxi: Ca şi*).

Interesant este că, deşi se propune alternativă la utilizarea lui *ca şi*, aceasta este respinsă, din motive ... eufonice (!). Demersul are un efecto de bumerang, goana după eufonie ducând la… cacofonie (!), cu menţiunea că ne aflăm în prezenţa unei cacofonii „căutate", menită tocmai să evidenţieze potenţialele riscuri care decurg din utilizarea exagerată a acestei structuri:

(28) *Da' mai sunt câte unii cu idei ciudate: /* ***Cică să zicem în loc de „ca şi", „ în calitate de", / Deşi nu sună atât de bine ca „ca şi"!*** (Taxi: *Ca şi*).

În textele supuse analizei sunt abordate, de asemenea, probleme care vizează ortografia, cum ar fi, de exemplu, utilizarea cratimei (29), precum şi unele tendinţe care se manifestă la nivel gramatical: reflexivizarea, morfemul reflexiv având, probabil, valoare dinamică[1] (30) şi utilizarea nediferenţiată a semiadverbelor restrictive *decât*, *doar* şi *numai* (31)[2], aflate într-un raport de distribuţie complementară (primul utilizându-se exclusiv în contexte negative, iar ultimele două, în contexte exclusiv afirmative):

(29) *Deşi e antipatică, / Apelăm la matematică: / Minusul de-acolo e cratimă-n gramatică, / E doar o despărţire, / Te rog, nu-ţi ieşi din fire / Şi nu vărsa o lacrimă / Că „mă-ta" are cratimă!* (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*)

[1] Semn că vorbitorilor li se pare prea slab marcată utilizarea standard.
[2] Vezi şi *supra*, p. 179 (ex. 18).

BDD-V1153 © 2014 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

(30) *Multă lume îl iubeşte pe „**mă risc**”* [...], / *Multă lume îl iubeşte pe „**se merită**”...* (Taxi: *Ca şi*)
(31) *Multă lume îl iubeşte pe „**am decât**”* (Taxi: *Ca şi*).

Sunt inventariate şi alte greşeli care apar la nivel gramatical, cum ar fi, de exemplu, acuzativul neprepoziţional al pronumelui relativ (32), unele structuri contaminate rezultate din intersectarea a două tipare sintactice (*de preferat* şi *preferabil*), în (33), dar şi prezenţa unor probleme de topică, asociate cu clişeizarea, prin uz şi, mai ales, ab(-)uz, în (34):

(32) *Nu e nimic pe lumea asta la fel / Ca viaţa **PE CARE** o am în cartier. / În jocul ăsta mare de care pe care se pare / Că e pe cale să dispară „pe”-ul din zare...* (Krem feat. Sector 7: *Mă-ta are cratimă*)
(33) *Multă lume îl iubeşte pe „**de preferabil**”.* (Taxi: *Ca şi*)
(34) *Multă lume îl iubeşte pe „**nici într-un caz**”* (Taxi: *Ca şi*).

În plan lexico-semantic, sunt vizate cu precădere pleonasmele (35) şi cultismele (36), ambele apărând din ce în ce mai frecvent în româna actuală. Dacă în cazul lui *enorm de mult* se poate vorbi despre un pleonasm parţial[1], eventual cu funcţie emfatică, în privinţa lui *mai serviţi* nu putem decât să o parafrazăm pe Valeria Guţu Romalo. În opinia autoarei menţionate, concurenţa dintre un cuvânt mai vechi şi unul neologic este rezolvată, de obicei, în favoarea celui din urmă, considerat „mai literar”, mai îngrijit sau mai solemn. Totuşi, în majoritatea cazurilor, această substituţie se realizează cu pierdere de informaţie semantică, având în vedere că termenul uzual are un conţinut semantic mai bogat decât echivalentul său neologic. Neglijarea acestor restricţii de ordin semantic determină adesea combinaţii incorecte, ca în cazul lui *a servi*, unde, printr-o extindere forţată a posibilităţilor combinatorii, s-a ajuns la exprimări greşite, cum ar fi: *Mai serviţi* sau *Să servim masa*, echivalente cu „a servi altora masa” (Guţu Romalo 2000: 138-140). Problema rezultă, deci, din încălcarea unei restricţii de combinare prezentă în matricea semantică a lui *a servi*, care presupune non-coincidenţa dintre subiect (agentul) şi obiectul indirect (beneficiarul acţiunii).

(35) *Multă lume îl iubeşte pe **„enorm de mult”**.* (Taxi: *Ca şi*)
(36) *Multă lume îl iubeşte pe „**mai serviţi**”* (Taxi: *Ca şi*).

3. Concluzii

Corpusul analizat a evidenţiat faptul că încălcările normelor în vigoare se pot realiza involuntar sau voluntar. Cele din prima categorie ţin, de obicei, de o anumită stângăcie a textierilor, asociată, eventual, cu o cunoaştere lacunară a limbii române. Încălcările voluntare sunt subsumate anumitor intenţii: stilistice, de creare a unor figuri retorice, jocuri de cuvinte etc., sau pragmatice, de a atrage atenţia asupra unor greşeli frecvente şi de a le corecta, uneori cu preţul alunecării în vulgaritate. Principiul „scopul scuză mijloacele”este reformulat de cei de la Krem feat. Sector 7: *Piesa asta nu-i romantică, / E chiar foarte pragmatică: / Lansăm o nouă tactică de a-nvăţa gramatică.* Acelaşi scop didactic poate fi intuit şi într-unul dintre textele trupei Taxi (*Ca şi*). Impactul acestor texte nu este deloc neglijabil: ele sunt mai uşor de

[1] Determinantul *de mult*, altfel redundant, pare să accentueze sensul intensiv al lui *enorm*, care rămâne, totuşi, un adverb / adjectiv negradabil, dat fiind că reprezintă un superlativ implicit.

BDD-V1153 © 2014 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

reținut de publicul-țintă, care nu mai resimte prezența constrângătoare a normelor. Mai mult decât atât, în general, „critica” este mai uşor de acceptat când vine din partea unor insideri şi mai uşor de reținut când este transmisă prin mijloace informale, ludice. Limbajul unor astfel de melodii are, deci, (şi) o funcție identitară, devenind un mijloc de solidarizare (*in-group association*) cu membrii comunității underground şi, în acelaşi timp, de desolidarizare / diferențiere față de cei din afara acesteia (Zafiu 2010: 15).

Analiza lingvistică a textelor avute în vedere a indicat existența unor tendințe convergente, care pot fi identificate la toate nivelurile limbii şi care țin de comoditatea utilizatorilor (legea minimului efort), influența oralității, amestecul de limbi (romgleză) şi de registre (cu preferință pentru combinații insolite de neologisme şi elemente ale limbajelor non-literare, arhaisme şi argotisme[1]), precum şi, uneori, de o competență lingvistică îndoielnică. În consecință, coerența şi coeziunea au de suferit, în grade diferite, în cazuri extreme putând să se ajungă de la ne(-)semnificant la nesemnificativ…

SURSE

Ada Milea, *Colind horror* (versuri: Ada Milea), 2003.
Connect-R, *Dă-te-n dragostea mea* (versuri: Ştefan Mihalache), 2013.
Krem feat. Sector 7, *Mă-ta are cratimă* (versuri: Krem), 2012.
Maximilian feat. MefX, *Sophie* (versuri: Claudiu Husaru), 2011.
O-ZONE, *Dragostea din tei* (versuri: Dan Bălan), 2003.
Taxi, *Ca şi* (versuri: Dan Teodorescu), 2014.
Taxi, *Eşti iubibilă* (versuri: Dan Teodorescu), 2012.
Taxi, *No smoking* (versuri: Dan Teodorescu), 2013.

BIBLIOGRAFIE

Brâcuş, Grigore, Manuela Saramandu, 1998, *Gramatica limbii române. Morfologia*, Bucureşti, Atos.

Dinică, Andreea, 2005, „Adverbul”, în Valeria Guțu Romalo (coord.), 2005, *Gramatica limbii române*, Vol. I, *Cuvântul*, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Bucureşti, Editura Academiei Române, p. 585–605.

Bidu-Vrănceanu, Angela, Cristina Călăraşu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Mihaela Mancaş, Gabriela Pană Dindelegan, 1997, *Dicționar general de ştiințe. Ştiințe ale limbii*, Bucureşti, Ed. Ştiințifică [DŞL].

Guțu Romalo, Valeria, 2000, *Corectitudine şi greşeală. Limba română de azi*, Bucureşti, Humanitas Educațional.

Irimia, Dumitru, 1986, *Structura stilistică a limbii române contemporane,* Bucureşti, Editura Ştiințifică şi Enciclopedică.

Nedelcu, Isabela, 2012, *101 greşeli gramaticale*, Bucureşti, Humanitas.

Roibu, Melania, 2008, *Mijloace lingvistice de realizare a funcției metacomunicative în limba română*, teză de doctorat (coord.: prof. dr. Gabriela Pană Dindelegan).

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, 2001, *Vocabularul limbii române actuale*, Bucureşti, All, p. 119–157.

[1] Creşterea presiunii oralului asupra scrisului este remarcată, între alții, de Stoichițoiu-Ichim (2001: 143), care constată că, în acest fel, se ajunge la o predominare a registrului inferior (*low level*) față de cel literar standard (*high level*).

BDD-V1153 © 2014 Editura Universității din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)

Zafiu, Rodica, 2001, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 193–291.
Zafiu, Rodica, 2010, *101 cuvinte argotice. Viaţa cuvintelor*, Bucureşti, Humanitas.

RECURRENT TENDENCIES IDENTIFIED IN THE LYRICS OF SOME ROMANIAN SONGS FROM THE POST-COMMUNIST EPOCH

(*Abstract*)

From a semiotic perspective, a song represents a complex structure consisting of a linguistic component and of one or two non-linguistic components (music and / or clip) which influence one another. After 1989, the linguistic component underwent an obvious democratisation of use, which sometimes resulted in vulgarity. Reaction to the restrictions imposed by the Communist era, a certain kind of "antikalophilia", the precise addressability and the idea of representability can be invoked to account for this inclination towards the low level, along with some recent metalinguistic approaches, where the author acts as a teacher who presents an informal technique of teaching a certain language. The analysis of my corpus emphasized the existence of some convergent tendencies, which might be caused by the law of efficiency, the influence of spoken language, the mixture of languages (Romanian and English) and of registers (with preference for unusual combinations and non-literary elements), as well as, in some cases, by a doubtful linguistic competence.

BDD-V1153 © 2014 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:42:04 UTC)